

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišstvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za **Nemčijo:**
celoletno . . . K 28—
za vse druge de-
žele i. **Ameriko** K 30—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za **oglas** (inzerate) se
plačuje od četverostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratni natis primeren
popust.
Posamezna štev. stane 10 h.

Štev. 155.

Telefonska številka 65.

Celje, v ponedeljek, dne 12. julija 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Zaključenje zasedanja.

Zdelo se je, da bode vse poravnano in doseženo popolno sporazumljenje med strankami tako, da bo parlament že v torek lahko začel zopet redno delovati. Nasprotstva so bila do neznatnih malenkosti popolnoma ublažena in odstranjena, v odboru šestorice, kateri je bil dne 9. t. m. v seji klubovih predsednikov izvoljen in poverjen, da vodi pravna pogajanja, je bilo soglasno sklenjeno, da obstrukcija umakne svoje nujne predloge, ako parlament sprejme nujni predlog o okupovanju bosanskih kmetov. Da, bilo je celo sprejeto in odobreno besedilo tega po dr. Šusteršiču stavljenega nujnega predloga, ki se glasi: „Visoka zbornica naj sklene: Zbornica odkazuje na svoje sklepe od 12. marca in 8. junija t. l. ter ima trdno voljo ju tudi uveljaviti. Zbornica zato za trdno pričakuje in kategorično zahteva, da bode vlada zastavila ves svoj politični upliv, da zapreči, da bi bosanska agrarna banka začela v resnici izvajati odkupovanje kmetov ter da vsekako doseže, da se bode postopalo z odkupovanjem bosanskih kmetov kot z javno stvarjo, da bode to odkupovanje izvrševal z uporabo vseh sredstev samo organ deželne uprave s popolnim izključenjem vsakega privatnega podjetja.“ To besedilo so sprejeli zastopniki vseh strank samo šlahcic Glombinjski je menil, da naj bi se nekoliko ublažilo.

Tu moram pripomniti, da je bilo dan prej v seji klubovih predsednikov, v kateri je bila šestorica izvoljena, sklenjeno, da se imajo vršiti pravna pogajanja samo med strankami ter da je iz teh pogajanj vlada izključena. Pribijam nadalje, da so temu sklepu pritrdili tako zastopniki nemških napred. strank kakor tudi zastopniki kršč. socialcev. Tu pa so se ti nemški gospodje naenkrat skesali ali premislili. Ob pol dvanajstih so bila posvetovanja šestorice pretrgana ter so bila ob pol ene zopet nadaljevana. Ta odmor so porabili svobodomiselni in klerikalni Nemci v to, da so končno spravo onemogočili. Posl. Wolf in Gross sta šla v imenu naprednega nemštva vprašati ministerskega predsednika, ali jim milostno dovoli sprejeti besedilo dr. Šusteršičevega nujnega predloga oziroma, do katere skrajne meje kani načelnik vlade iti v tem vprašanju. Bar. Bienert jim je odgovoril, da ne more prekoračiti meritum svoje dni sprejete predloga. Ta želja barona Bienerta je bila nemškim naprednjakom in svobodomiselnem povelje, njih izvrševalni odbor je pa naročil svojemu zastopniku dr. Sylvestru, naj to stališče zastopa.

Za svobodomisleci je prihitel načelnik klerikalcev dr. Lueger k ministerskemu predsedniku, da mu poroča o Šusteršičevem nujnem predlogu. Bar. Bienert je tudi dr. Luegerju nasproti zahteval, naj se pasus, ki pravi, da se od vlade kategorično zahteva, naj zapreči odkupovanje kmetov, ublaži.

Med tem se je raznesel glas o sklepu šestorice. Sprejeto besedilo Šusteršičevega nujnega predloga se je splošno odobraval, saj itak drugoga ne izraža ko to, da parlament ustraja na svojih sklepih in celo zvesti vladni pristaš posl. Redlich je dejal, da so mu razni odličnjaki nemškonaprednih strank izjavili, da soglašajo s predlogom.

Ob pol dveh se je vrnil dr. Lueger od barona Bienerta ter je sporočil šestorici, da ministerski predsednik zahteva, naj se dotični pasus ublaži. To se je splošno očilo dr. Šusteršiču, kateri je takoj izjavil, da so s tem pogajanja razbita.

V seji klubovih predsednikov se je vzelo to na znanje, seja je bila zaključena in nadaljna pogajanja pretrgana.

Včerajšnja „Wiener Ztg.“ je prinesla objavo, da je ministerski svet soglasno sklenil zaključiti 19. zasedanje državnega zbora z vsemi običajnimi floskulami, kako nerada je vlada storila ta sklep, da je pa bila k temu v interesu splošnosti prisiljena itd. itd.

Za danes konstatiramo le toliko, da čeprav nismo odobraval obstrukcije, ker smo bili in smo še vedno trdno prepričani, da je največ škode prizadel širokim slojem prebivalstva in ne Bienertovi vladi, katero bi opozicija morala prej strmoglaviti, ko je šlo samo za njeno kožo, kakor n. pr. pri odobritvi neustavne emisije zakladnic, zadeva krivda za neuspeh pravih pogajanj samo nemške napredne stranke in kršč. socialce, kateri so proti sprejetemu pogoju, da se imajo stranke same med seboj pogoditi in spraviti brez vsake intervencije vlade, vendar šle načelnika vlade vprašati, ali mu je ta sprava po volji. Baron Bienert je iz gole ljubosumnosti, da bi se bil parlament iz svoje moči in brez vladnega posredovanja povzpел zopet do redne delavnosti in se tako z ene strani pred prebivalstvom rehabilitiral, z druge strani pa zopet zadobil vladi nasproti zgubljeno moč in avtoriteto, zaprečil spravo in mesto da bi začel boj proti obstrukciji, je naglo zaključil zasedanje. S tem je sicer dosegel, kar je želel, prizadel je parlamenta splošno in jednake volilne pravice hud udarec in sebi je podaljšal ministersko življenje do jeseni — narode in državo, kateri bi imel služiti, je pa hudo oškodoval in naj v svojih uradnih izjavah še tako zatrja, da so ga pri tem vodili višji cilji in interesi.

Občni zbor „Zveze narodnih društev“.

Odkritosrčno povedano: nismo pričakovali včeraj na prvem rednem občnem zboru Z. N. D. tolike udeležbe. Je sedaj mrtva sezona, poletje — in povsod polno različnih prireditev. Vendar pa je bilo včeraj zastopanih skoraj polovico zvezi včlanjenih društev, namreč 32; nekatera so poslala po več svojih članov, zlasti mladine. V tem oziru moramo pohvalno omeniti trboveljska in

brastniška narodna društva, bralno društvo na Ložnici, vojniško „Čitalnico“ in šentjurska-narodna društva. Število zborovalcev je na ta način naraslo čez 150. Ta lep uspeh kaže, da je prodrla smisel za organizirano izobraževalno delo že globoko v naše vrste in da nam je pričakovati najlepših uspehov za bodočnost. Mirne in stvarne razprave na včerajšnjem občnem zboru so se prijetno razlikovale od enakih klerikalnih prireditev, ki so preračunjene le za zunanji efekt in pa v politične svrhe.

Uvodom zborovanja je pozdravil predsednik g. Anton Pesek prav srčno vse zastopnike društev, dež. posl. g. dr. Vek. Kukovca in vse navzoče goste. Prečital je pozdrave bratske „Zveze narodnih društev“ na Goriškem in pozdrav koroških članic. (Živijo-klici.)

Nato je podal urednik Janko Lešničar tajniško poročilo:

Slavna gospoda! Dovolil si bodem podati tajniško poročilo Z. N. D. v zvezi z napovedanim svojim predavanjem o ciljih in nalogah naših izobraževalnih društev in ob enem seveda njihove organične celote, Z. N. D. Saj bodo stvarni podatki najlepše izpolnjevali teoretično razpravo. Predno nadaljnem, moram omeniti, da zastopam pri tajniškem poročilu dragega našega odborniškega tovariša g. iur. Al. Trstenjaka, kateri je od ustanovnega občnega zbora do odhoda iz Celja požrtvovalno in vestno vodil tajniške posle, ki so posebno spočetka zahtevali mnogo potrpežljivosti in trudoljubivega dela.

Auspicije, pod katerimi je lansko leto začela Z. N. D. svoje delovanje, niso bile nič kaj posebno vesele. Razun nekaj tistih pri nas običajnih idealistov, ki imajo sicer mnogo dobre volje in delavnosti a premalo — denarja in socialnega ugleda, je bilo le malo večinoma mlajših mož, ki so nas umeli in simpatizirali z nami. Pri znani nenaklonjenosti do organizacije, ki se pri nas kot žalostna dedščina starega individualističnega liberalizma čuti povsod, na prosvetnem kakor na gospodarskem polju, ni bilo mnogo upati od Z. N. D. Toda odbor je vstrajal, če tudi se mu je spočetka gmotno tako slabo godilo, da ni bilo niti za potrebne poštnine kamoli še za druge potrebne stroške. Zgodilo se nam je celo, da je znan narodni zavod, pri katerem smo vzeli neke potrebščine, dvomil, je-li smo vredni nekaj kron kredita ali ne. Toda s pomočjo nekaterih naprednih rodoljubov se je stvar kmalu obrnila na boljše. Te reminiscence podam zaradi tega, ker mnogo povedo za razumevanje prosvetnega dela na Slovenskem.

Z. N. D. šteje sedaj 73 članic; računim samo take, ki so poslale pristopne izjave in se zavezale upoštevati „Zvezina“ pravila. Priglašanih je še nekaj društev, taklo, da bi se utegnili imenovana številka zvišati nad 80. Med temi 73 društvi je 25 bralnih, izobraževalnih društev in Čitalnic, 2 ljudski knjižnici, 5 pevsk. in tamb. društev, 5 akad. dr. in odsekov, 8 požarnih bramb, 9 uč-

teljskih društev, 11 C. M. podružnic in 8 raznih drugih društev. Po pristojnih glavarstvih se razdele ta društva tako: Celje 41, Brežice 6, Konjice 3, Maribor 4, Ptuj 8, Ljutomer 5; na Koroškem imamo 3 članice, v Gradcu 3. Nekoliko čudno je, da v slovenjgraškem okr. glavarstvu nimamo nobenega združenega društva. Številke kažejo, gospoda, kje bode treba zastaviti naše delo, oziroma kje bode treba novih ustanovitev.

O delovanju Z. N. D. iz preteklega leta nimamo ravno poročati bogve kaj posebnega. Moram pa tukaj poudariti, da si je odbor lani predvsem stavil nalogo postaviti Z. na trdno podlago, nstvariti temelj bodočemu delovanju. Zato se je po zaslugi odišlega tajnika sestavilo vzorno knjigovodstvo, vzorna statistika društev in njihovega delovanja. V kolikor smo prišli v gmotnem oziru na zeleno vejo, bo poročal tov. odb. dr. Dolar. Odbor je imel lansko leto 8 sej; ker ni bilo zaradi oddaljenosti vselej mogoče zunanjim gg. odbornikom, da bi prihajali k sejam, so se posvetovali večinoma le celjski in okol. gospodje z g. Peskom, ki je prihajal največkrat po blatu in vodi iz svojih skritih Narapelj. Dopisov smo lansko leto prejeli 169, rešili pa ozi. odposlali 150. Povrh tega smo odposlali 437 okrožnic in raznih vabil.

Z. si je stavila v § 3 svojih pravil koj na prvo mesto nalogo, da vodi statistiko nepolitičnih narodnih društev na Sp. Štaj. in Kor. V ta namen so se poslale na vsa društva posebne okrožnice z navodili za nabiranje statističnih podatkov. Uspeh je razmeroma dovoljen; ustreglo je naši želji 21 društev, ki so štela v lanskem društvenem letu 986 članov. Zanimiv je pregled dela v teh društvih: bilo je 30 predavanj, 52 gled. predstav, veselic, izletov itd. Njihove knjižnice so štejele 4.268 knjig, ki so se izposodile 10.380 krat; povrh tega je razposodila mlada, zares izborna delujoča Čitalnica v Hrastniku 2.060 časopisov. Pripomniti je treba, da to niso niti po številu članov kakor tudi v drugih ozi. rih najkrepkejša pri nas včlanjena društva. Vidi pa se velika vrednost enakih rednih statističnih podatkov; je to nekako pregledno knjigovodstvo naprednega prosvetnega dela na deželi, katerega danes ob danih prilikah tajijo ne-le Nemci temveč tudi domači politični nasprotniki, ki se ne sramujejo v svoji strasti blatiti in škodovati naprednim društvom, dobro vedoč, da so to trdnjave narodnosti in najhujšega sovražnika klerikalizmu, t. j. svobodne nepristranske izobrazbe.

Z. N. D. je priredila lansko leto pet podučnih zborovanj in eno požarniško slavnost. Člani njenega odbora so v imenu Z. predavali oz. govorili na velikih ljudskih slavnostih v 18 slučajih. Število naših prireditev je zaradi tega tako nizko, ker si naša društva večinoma pomagajo sama in razpolagajo v lastnih vrstah z dela zmožnimi in željnimi močmi. Naše delo je bilo namenjeno bolj onim krajem, ki takih moči pogrešajo. Dovolite, da se pri tej točki, ki predstavlja bistveni del bodočega

delovanja Z. nekoliko pomudim. Pokazalo se je namreč, da nam manjka predavatelj in pa — predavanj. Napravil se je enkrat cel načrt, kako bi se dobilo predavatelje; naprosilo bi se posamezne gospode, da bi prevzel vsak določen okoliš in bi tam po društvi predaval. Samo kje vzeti predavanja? Razun jedne male knjižice nimamo v našem slovstvu ničesar takega, kar imajo drugi narodi v celih knjigah, da, celo zbirkah: spisana dobra ljudska predavanja. Namenil se je osnovati predavateljski odsek, ki bi pobral predavanja po posameznih družtvih, v akad., učiteljskih, v kolikor so zapisana in bi jih potem zbral, da bi se dala tudi drugod porabiti. Treba bode naprositi posamezne že delujoče predavatelje, da bodo vestno pisali svoja predavanja. Nekateri gospodje, ki imajo vpogled v češko slovstvo, bodo nam morali tam izposoditi jedno in drugo stvar; bratje Čehi nam tega gotovo ne bodo zamerili.

Zelo važno vprašanje so takozvani podučni tečaji. Jedno lepo idejo, katero je sprožil g. revizor Stibler iz Celja, zapuša stari odbor novemu: prirediti to jesen v Celju velik podučni tečaj za visokošolsko dijaštvo, učiteljstvo in izobražene kmečke fante, ki se zanimajo za stvar in bi mogli slediti tudi višjim vprašanjem. Ponudilo se nam je za ta tečaj tudi že nekoliko odličnih predavateljev. — Druga pa je s podružnimi zborovanji oz. podučnimi shodi na deželi. Pripomnim, da ima Z. N. D. v svojih pravilih, da lahko take shode sklicuje. Dosedanji so se tudi povsem dobro obnesli. Tukaj — ima naše spoštovano učiteljstvo neizmerno važno nalogo. Podučni shodi, na katerih se sicer ne bode lomilo politike in sejalo v mlada srca slepo sovraštvo do domačinov in tujcev, na katerih pa bi se razpravljala važna gospodarska in aktualna časovna vprašanja, bode predvsem potrebni za šoli odraslo mladino do 20. leta. V tem času še živijo v mladem človeku spomini na jedno in drugo stvar iz šolskega podnka, v tem času pa se tudi ustvarja njegov značaj. Trudimo se, da bode ta značaj jeklen in trd — da ne bode moč v življenju mehek kakor vosek v vsakem odločilnem trenutku! Predavanja so za nas neizmerne važnosti — usojam si jih za svojo osebo označiti kot glavni cilj delovanja Zveze v prihodnjem poslovnem letu. Šumne veselice zberejo ljudi, jim napolnijo glavo z alkoholom ali pa z drugimi neumnostmi — le na podučnih shodih in predavanjih si moremo vzgajati novo generacijo delavnih, značajnih in samostojnih ljudi. Ne trdim pa vsled tega, da bi veselice opustili; so to včasih naravnost demonstrativne prireditve, ki naj pokažejo našo moč, naše število, našo zavednost. Vendar pa bi se naj oziralo na gospodarsko stran takih prireditev; boljše je darovati Zv. nekaj kron — krvavo jih rabi — kakor pa jih izstreliti v zrak. Sicer pa upam, da bode še o tej točki kaj debate, zato se ne spuščam v dalnje posameznosti.

Z ustanovitvami novih društev je bilo lansko leto nekoliko slabo. Bilo je razburjeno politično leto in večina naših moči, ki pride tudi za Z. N. D. in sploh za prosvetno delo vpoštev, je bila drugod zaposlena. Ustanovilo se je 1 bralno društvo, pripravlja se 3 drugih. Moje mnenje je to, da tudi ne kaže preveč forsirati enakih ustanovitev; kjer niso krajevne razmere za to, kjer ni prostora, tam ne sodi društvo. Kajti sedež izobraž. društva v gostilni — to je neprimerno. V take kraje sodijo knjižnice. —

Glede ustanovitve novih društev smo se med letom sicer večkrat pogovarjali v odboru in tudizasebno. Prišli

smo do prepričanja, da bode najbolje, ako se ustanavlja izobraž. društva s knjižnicami. Knjižnica, predavanja, poučni izleti, če mogoče gledal. predstave s skijopikom naj bodo program teh društev. Neprimerno je, ako naša društva preveč denarja zabijejo v časopisje, za knjižnico pa, ki tvori nekaj stalen kapital, se premalo brigajo. Povdarjam sicer, da bodo morala naša društva priti do tega, da bodo v izdatni meri podpirala domače časopisje, izvenštaj. listi pa se naj v manjših družtvih le najpotrebnejši naročijo. Izdelala so se vzorna pravila za taka izobraževalna društva, katere smo v nek kraj v prepis posodili — a kakor znano, pri nas ni navada posojenih stvari tudi vračati. Zato ta pravila še sedaj nekje leže — novemu odboru svetujem, da se prav energično pobriga za nje.

Zaradi slabega gmotnega položaja Z. N. D. to leto ni mogla riskirati založbe posebne knjižice, ki bi vsebovala vzorna pravila izobraž. društva, navodila za razna naznanila in dopise oblastim, navodila za gledal. predstave itd. Stvar se je odložila — morda se bodo letos vremena tudi Štajercem zjasnila in bode možno nujni želji uclanjenih društev ustreči.

Ustanovili smo si osrednjo knjižnico ki šteje sedaj nekaj nad 200 zvezkov in je spravljena v našem društvenem lokalu. Letos ob Novem letu se je namreč v Celju spočela ideja po nekakem naprednem izobraževalnem klubu, ki bi nas oskrboval zlasti z revijami katere je potrebno čitati — a katere se v Celju tako težko dobi. Sklenili smo, da si najmemo skupno sobo, v katero smo postavili tudi novo omaro za društveni inventar, knjižnico itd. Lokal se nahaja na Rotovški cesti št. 12, 1. nadstropje. Iz naše knjižnice smo lansko leto založili s knjigami novoustan. društvo v Žetalah in Izobraž. dr. v Št. Petru v S. d., kjer se je hotelo to društvo od duhovniške strani z naravnost brutalnim nasiljem uničiti. Proti vrlim kmečkim fantom, ki so člani in vodje tega društva, se je hujskalo doma pri stariših, bratih in sestrah, se jih je napadalo javno s prižnice in celo — molilo za nje imenom in javno. Ne bom nadalje razpravljal tega žalostnega in sramotnega početja — rečem samo za ta in tudi še za druge enake slučaje: čast najim, ki so v boju vstrajali!

O gledaliških zadevah bode poročal tov. odbornik Kveder. Imam samo še kratko besedo o nadzorstvu v posameznih družtvih. Predvsem sem opazil ponekod, da se knjigovodstvo pri knjižnicah vodi na zastarel in tudi zelo nepregleden način. Posebno tam, kjer se izposuje časopisje, nastane prava babilonska zmešnjava. Priporočal bi zato upeljavo izposojevanja z legitimacijo ali pa na še bolj praktičen način, kakor ga je upeljal tov. odb. dr. Dolar v izvrstno poslujoči Lj. knjiž. c. Čitalnice tu v Nar. domu. Kdor se za stvar zanima, temu boče g. dr. nedvomno rad na razpolago. Knjižnice tudi niso dobro urejene; naj bodo urejene ali po strokah ali po številkah. Predvsem pa treba izločiti stare častitljive šarteke in jih shraniti na primeren kraj; na razpolago naj bodo le lepo pregledno knjige ki so res kaj vredne. V tem oziru bi tudi priporočal cc. odborom, naj bi ne kupovali vsakega klerikalnega šunda iz Ljubljane; mi imamo že na Slovenskem nekaj prilike za zbiranje — vporabimo jo!

V celem našem društvenem življenju sicer z veseljem ojačamo neprestan napredek. Kdor pomisli nazaj — mi poznamo tisto dobo že samo iz knjig in pripovedk — ko je obstalo na slovenskem Štajerju komaj nekaj društev, Čitalnic, ki so bila poprišča celega narodnega življenja, političnega in kul-

turnega in pogleda na današnje naše stanje, ko se je začelo naše društveno življenje že veselo strokovno diferencirati — ta ne more obupavati. Napredujemo — in to bodi vesela tolažba tudi nam takozvanim liberalcem. Četudi na zunan nismo dosegli znatnih političnih uspehov — vendar naše ideje naglo zmagnujejo in narod se bliža našim ciljem. Nekako strokovno diferenciranje v družtvih bo tudi sčasoma nedvomno ločilo vse naše društveno življenje v strogo zabavna in strokovna društva. Deloma je to že izpeljano. Za sedaj pa morajo naša izobraževalna društva na deželi vršiti dvojno nalogo: zabavno in strokovno. Malo težavno je to in navada je, da se v prvem oziru več stori ko v drugem. Je skoro malo nepopularno, ako se v družtvih le „pridiga“ in naganja k delu.

Klerikalci vodijo svoje organizirane mladeniče na devičarske shode in jih napajajo po gostilnah; lušno je biti klerikalni mladenič. Vendar pa vkljub temu ustrajajmo pri svojem namenu: za izobrazbo vse — za zabavo rajše manj ko več. Hitimo neusmiljenemu eksistenčnemu boju z vsakim dnevom bližje nasproti — in rabimo delaven, izobražen in močan narod. Zato tudi nujno priporočam propagando za abstinenco. To lepo idejo se je sicer pri nas po znani klerikalni maniri zavleklo v blato vsakdanjih političnih bojov — a sem prepričan, da si bode v naših krogih sčasoma pridobila veliko pristašev.

Končujem, ker želim, da bi bilo mnogo in pa koristne debate; pozivam Vas pa vse zastopnike cc. naših narodnih društev: zavedajte se važne kulturne misije, katero vrše naša društva in z njimi vred „Zveza nar. dr.“ ter se ravnajte po tem. S prosvetnim delom polagamo narodu nerazrušljiv temelj boljše bodočnosti.

Dalje prih.

Sokolska slavnost v Gaberju pri Celju.

Vremenski bogovi so nekaj razjarjeni nad štajerskim sokolstvom; lani je nagajalo vreme v Ljutomeru, včeraj v Celju. Ob 5. uri, ko bi se slavnost imela pričeti, se je nebo tako kislo držalo, da je prisililo odbor k oznanilu, da je slavnost preložena. Mnogo ljudi je na to šlo domu. Pozneje pa so se vremena zjasnila, vsaj za nekaj ur — in vršila se je vsejedno slavnost v tolikem obsegu, da kaj tacega še sigurno ni videlo Gaberje. Lahko konstatiramo, da je včerajšnja prva prireditve v »Sokolskem domu« svoj namen v odlični meri dosegla. Sokolstvo — sicer samo domače — je slavilo včeraj svoj dan tik pred vratmi baje nemškega mesta Celja, dobilo si v srcu okoliških Slovencev trdnjša tla ko kedaj poprej in trobojnice, ki so včeraj vihrale na veliko jezo mnogoštevilnih celjskih nemškutarjev na Sokolskem domu, so zmagoslavno oznanjale za Gaberje novo dobo.

Prostorno dvorišče »Sokolskega doma«, ki se bode sčasoma prelevilo v velik vrt s primernim prostorom za javne telovadne nastope, je dobilo včeraj čisto novo, a lepo lice. V ospredju zagrajen prostor za telovadce, katere so z visokih drogov veselo pozdravljale trobojnice, v ozadju lesene kolibe z jedili in pijačo ter klopi za mnogoštevilne slavnostne goste.

Vse je napeto pričakovalo javne telovadbe. Kakor hitro se je dalo znamenje za nastop, je obkrožilo javno telovadišče gotovo dva tisoč ljudi. Kak prizor vam je bil to! Delavke, kmetice, meščanke, gospe in gospodične iz odličnih celjskih ter okoliških slovenskih rodbin, možje — vse je bilo zbrano

v pisanem, a prijateljskem krogu ter se divilo izborni telovadbi »Celjskega Sokola«. Najprej je nastopilo s palicami 40 fantov naraščaja. 40 fantov — to je številka, ki govori mnogo, mnogo za Gaberje! Točnost v vajah, disciplina teh fantov, siguren, samozavesten nastop — bilo je nekaj divnega. S kakim ponosom so gledale priproste delavke svoje sinove v rdeči sokolski srajci, kako pazljivo zasledovale njihove sigurne kretnje! Občinstvo je nagradilo vrle mlade telovadce in br. načelnika Smrtnika z dolgotrajnim ploskanjem. Gaberčani so sedaj videli, česa so se njihovi fantje navadili v dveh mesecih!

Sledil je nastop odraslih sokolov. Proste vaje je izvajalo 32 telovadcev. Te vaje kakor tudi poznejše na orodju so pokazale, da se v društvu neizmerno pridno dela, pridno vadi in telovadi, kajti vse vaje so bile tako težke, da je bilo treba elitnega bratstva za izvajanje. Celjski Sokol je z nastopom odraslih telovadcev včeraj pokazal, da stoji na ponosni višini precizne, prožne izurjenosti in čudovite telovadne discipline. Bili smo nad tem, kar smo videli, vsi zares očarani in navdušeni. Po vsej pravici: samo teh 32 mladih, krepkih moč je pokazalo, da še čvrsto živi celjsko slovenstvo! Da je občinstvo neprestano dajalo duška svojemu zadovoljstvu s klici in ploskanjem — tega nam ni treba nadolgo opisovati. Čast in priznanje našim sokolom in njihovemu izbornemu načelniku, gospodu Jos. Smrtniku!

Pozneje se je vlila ploha ravno ko se je začela razvijati splošna veselica. Gostje so se pozgubili v kolibe in pa v notranje prostore »Sokolskega doma«. V veliki dvorani se je plesalo, drugod pelo — skratka, veselo je bilo navzlic dežju.

Omeniti nam je še požrtvovalne sodelovalke in sodelovalce pri slavoosti. Vinsko kolibo »pri zlati kapljici« ste oskrbovali gđč. Mici Šribarjeva in Fanči Venguštova, kolibo za pivo gđč. Olga Koštomajeva, Ana Žekar in Cilika Šribar, kavarno gđč. Cirila Keržanova in Mira Cilenškova, kolibo za šampanjca in buteljke gđč. Marica Gačnikova in Balonova, šotor za cvetlice gđč. Melanija Sernečeva in Dora Bergmanova. Vina so bila vsa iz kleti vinarske zadruge v Gaberju in so po svoji izvrstni kakovosti splošno zadovoljila, kar podjetju gotovo ne bode na škodo. Slednjič še gre priznanje veseličnemu odseku za njegov trud in delo.

Kakor je pokazal včerajšnji dan, je prostor pri »Sokolski domu« zelo primeren za velike prireditve. Zato upamo, da se bodo enake slavnosti, v resnici ljudske slavnosti kakor je bila včerajšnja, še ponavljale. Z delom »Celjskega Sokola« in pa s takimi javnimi nastopi se bode nedvomno veselo vzbujala in razvijala narodna zavednost v okolici.

Politična kronika.

Vladna izjava o zaključenju zasedanja našteva obstrukciji grehe, katere je zakrivila s svojim početjem. Vlada dela obstrukcijo odgovorno za to, da ni bilo mogoče rešiti toliko nujnih gospodarsko-političnih in soc.-političnih predlog, katerih tukajšnja rešitev bi bila v interesu najširših slojev prebivalstva neobhodno potrebna. V tej dolgi listi pol. in soc. grehov obstrukcije je vlada posebno podčrtala zaprečanje ureditve trgovskih odnošajev z balkanskimi narodi, za kar dela odgovorne edino le posamične slovanske politike, katerim očita, da so svojim početjem svoj narod in državo hudo oškodovali. Skratko, vladna izjava je

žurnalističko spretno in afektno sestavljena in si prizadeva nahujskati široke sloje prebivalstva od spodaj in visoke kroge od zgoraj proti obstrukcionistom. Vlada je v tej izjavi zamolčala samo eno stvar, da je na konec, ko so bili obstrukcionisti že na vse pripravljeni, ona sama prevzela obstrukcijo v svoje roke in je brez potrebe zasedanje zaključila. Sedaj si domišljati obe, vlada in obstrukcija, da sta zmagali — nam se pa zdi, da sta obe poraženi. — Račun za ta nesmišlni in nepotrební boj bodo pa plačevali v prvi vrsti slovenski in češki mali kmetje, industrialni delavci in sploh nepremožni sloji prebivalstva po celi državi. —

Ogrsko. Na novo potrjena vlada se je prestavila 10. t. m. parlamentu. Min. predsednik je izjavil, da ker si stranka glede bančnega vprašanja niso edine, je vlada samo provizorična ter bode na jesen podala demisijo. Predlagal je resolucijo, o kateri se pravi, da parlament jemlje na znanje poročilo o konstituiranju vlada z željo, da bi bila kriza na jesen rešena z obzirom na načela večine. V aferi prekršitve imunitete posl. Novosela je bil sprejet predlog posl. Vlad-a (Romun) ki pravi, da je parlament konstatiral, da je bila porušena imuniteta posl. Novoseia s tem, da je bil aretiran, ne da bi bil dal povoda za kazensko preganjanje. Poročevalec imunitetnega odseka gr Hedervary je predlagal blažjo obliko, je pa ostal s svojim predlogom v manjšini.

Dnevna kronika.

v **Novo tiskarno v Pragi** si snujejo Mladočehi na podlagi akcijske družbe s 400 akcijami. Prvotna glavica bo znašala 500.000 kron.

v **Drugo češko trgovsko akademijo** otvoriti je sklenila mestna Karlinska občina. Otvori se že v jesen, ker je obstoječa trgovska akademija v Pragi prenapolnjena.

v **80.000 delavcem-rudarjem** so odpovedali škotski lastniki rudnikov s 26 t. m., ker nečejo pritrditi 12 1/2 % zvišanju plače.

a **Poročilo** o sobotni razpravi v veleizdajskem procesu v Zagrebu prinesemo jutri, ker smo danes morali priobčiti poročila o raznih včerajšnjih prireditvah.

a **Odpovedala sta službo** potovalna učitelja „Südmarke“ Hoyer in Schneider.

a **Profesor Masaryk** je odpotoval v Beligrad, da nabere nov material za svoj govor v delegacijah o veleizdajskem procesu v Zagrebu.

a **„Zveza jugoslovanskih železničarjev“** je vložila svoja pravila vladi v potrjenje. Za društvo vlada po Slovenskem veliko zanimanje.

Štajerske novice.

o **Novi odbor „Zveze narodnih društev“** je sestavljen iz sled. gospodov: predsednik Anton Pesek, podpredsednika dr. Koderman in Karl Kveder, tajnika inr. A. Trstenjak in Miloš Štibler, blagajnik, dr. Anton Dolar, gospodar dr. Ernest Kalan in odborniki Lj. Černež, Jakše, Andr. Oset, Ivan Kramer, Janko Lešničar in Jakob Zadravec. — Načelnik gledališkega odseka je K. Kveder in knjižničarskega g. dr. Dolar.

Nedeljski počitek v odvetniških in notarskih pisarnah v Celju je zagotovljen valed izjave celjskih gg. odvetnikov in notarjev, da so pripravljene, dati svojim uradnikom štiri tedne po tozadavni objavi v časopisu, pri občinskih uradih in cerkvah popolen nedeljski počitek. — Z ozirom na to

izjavo so sklenili odvetniški in notarski uradniki na svojem posvetovanju dne 10. t. m., da to izjavo gg. šefov takoj objavijo na zahtevani način in odlože napovedano stavko do dne, ko se ima uvesti popolni nedeljski počitek v odvetniških in notarskih pisarnah. Upamo, da do te stavke sploh ne bode prišlo, to tembolj, ker je prinesel „Narodni Dnevnik“ v svoji številki 154 dne 10. julija 1909 uvodnik iz vrste šefov, kateri apelira na nje, naj sami iz proste volje takoj skupno nedeljo popolni nedeljski počitek za svoje uradnike in dostavlja, da so se že v to svrhu storili potrebni koraki. Podano je tedaj jamstvo, da se počitek upelje tekom 1 meseca, kar z veseljem pozdravljamo!

v **Streljanje na dobitke** v „Sok. domu“ se bode na splošno željo domačinov in nekaterih tekmovalcev iz sosednjih krajev nadaljevalo do nedelje.

o **Včerajsnja sokolska slavnost** je sila bodla v oči celjskim Nemcem. Ker si niso znali drugače pomagati, so hodili po državni cesti s plavicami in izzivali. Popoldne so se tudi plazile pn Gaberju znane poulične prikazni; bil je menda nekje — morda pri Svetelu — „frajbir“ za te nemške junake, da bi pozneje izzivali. Nameraval se je tudi inscenirati od zadaj nekaj napad s kamenjem, a obč. urad in orožništvo je vse načrte celjskih barab prečrtalo. Zanimivo je, da se je videlo baje popoldne v Gaberju celjska policaja Gračnerja in Zinthanerja v civilu. — Svojo jezo so si skušali nemški ponočnjaki ohladiti nad posamezniki v Celju — kjer gospodari znana slovita Ambrožičeva policaja — a jim ni uspelo.

z **Po noč** se je izvršilo vse polno napadov na posamezne slovenske goste, ki so se vračali iz slavnosti v mesto. Prosimo, da se vsi napadeni oglasijo v našem uredištvu ali nam pa vsaj pisмено poročajo, da zberemo gradivo in ga izročimo poslancem. Bil bi sam zlodej, da bi se celjsko nemškutarsko roparsko bando ne dalo ugnati!

z **Ponočni napad s kamenjem.** Ko se je nocoj ob pol 3. uri zjutraj vračala večja družba od slavnosti v „Sokolskem domu“ in je šla mimo mimo Negrijeve hiše, je iz dvora te hiše priletelo na ljudi kamenje. Ali morda hočejo nemškutarski pobalini izzivati škandale in kravale, da bi bilo povoda zopet kakega Slovenca aretirati? Ali Slovenci res ne bomo v Celju več svojega življenja varni?

z **Nemškutarski napad v Celju.** Okrog 1. ure po polnoči so napadle nemškutarske barabe na Graški cesti nekega slovenskega revčeka - bolnika. Fant ima le eno nogo in niti pred roparji bežati ne more. Deset korakov v stran so stali štirje policaji, med njimi Gratschner in Mahr. Ti so popolnoma mirno in menda celo z zadovoljstvom opazovali nemškutarski roparski napad. V tistem trenutku pride k sreči večja slovenska družba dam in gospodov, ki so napadenega Slovenca rešili iz rok nemškutarske sodrge. — Stopili pa so takoj tudi k „redarjem“ in protestirali proti temu, da ne gredo branit mirnih pasantov, ko jih napada nemškutarska druhal. V družbi je bil tudi brat podstarosta v kroju. Vkljub temu, da je bila krog njega večja slovenska družba in trije celjski „redarji“, ga je napadel nek nemškutarski pobalin in mu vzel čepico. A redarji se pri tem niti ganili niso! To je že višek nesramnosti. Slovenci smo sami sebi dolžni, da storimo vse, kar je v naših močeh, da si priborimo v Celju boljše „varne ređu“!

Iz **Slov. Bistrice** se nam piše neverjetna vest: V nedeljo, 11. t. m. vršila se je torej slavnost mladine

šulterajnske šole. Otroci pod nadzorstvom od dežele plačanih učiteljev in — pod njihovim vodstvom so korakali po mestu — s frankfutaricami v roki. In najlepše pride: Na čelu tej „nežni“ družbi korakala je — „slovenjebistriška narodna godba“ pod vodstvom g. Ign. Krajnc. Živela narodna godba! Vse drugo drugokrat!

z **Otvorjena je zopet ljudska šola** v Skomru pri Vitanju. Bila je zaradi škrlatice 3 mesece zaprta. Iz istega vzroka je že od 15. m. m. zaprta šola v Rakovcu pri Vitanju.

z **Iz justične službe.** Pravosodnemu ministerstvu prideleni namestnik drž. pravdnika dr. Rudolf Paltanuf je imenovan za deželnosodnega nadsvetnika v Gradcu.

z **Zadeva dr. Povalej.** „Marb. Ztg.“ poroča, da je disciplinarna preiskava zoper fin. komisarja dr. Povaleja v Mariboru zaradi nekih kupčijskih zaved končana in da je finančno ravnateljstvo sklenilo premeščenje dr. Povaleja.

Kranjske novice.

v **Slov. katol. narodno dijaštvo** ima od 30. avg. do 1. sept. t. l. sestanek v Ljubljani.

v **Ustanovni občni zbor kranjske** deželne vinarske zadruga bo 22. t. m. v Ljubljani.

Delavsko bralno društvo v Idriji praznuje na slovesen način dne 24. in 25. t. m. 25-letnico svojega obstanka. Storiło je prvi početek izobraževalnega dela med idrijskim delavstvom.

Slovanski zapiski.

v **Profesor Anton vit. Randa** najslavnejši češki pravnik je slavil 8. tm. svojo 75 letnico. Profesor Randa je bil rojen 8. julija 1834 v Bystřici n. Uhl. na Češkem. Vse svoje dolgo in plodonosno življenje je posvetil češki pravniški vedi, kateri je pridobil ugled in spoštovanje pred vsem znanstvenim svetom. Njegova glavna dela so: Der Besitz, Právo vlastnické (tudi nemško) Obchodní právo rakonské (Avstr. trgovsko pravo) (tudi nemško) Grundriss des österr. Wasserrechtes, Die Schadenersatzpflicht itd. Znamenita je pa tudi učiteljska delavnost prof. Rande, ki je odgojil na tisoče dobrih pravnikov češkemu narodu. L. 1904 in 1905 je bil Randa češki minister rojak ter je tudi na tem mestu zvesto služil svojemu narodu. Našim čitateljem je še znano, kako je pred nekoliko dnevi (glej N. D. od 2. tm. št. 147) slavni češki učenjak zavrnil justičnega ministra Hohenburgerja tolmačenje čl. XIX. državnega temeljnega zakona v nemško šovinistiškem smislu in kako je tega velikega nemškega nacionalca a maleda jurista in slabotnega politika na ministrskem stolu postavil v pravo luč ter ga pred celim svetom po zaslugi ožigosal. Vladni listi so govor češkega učenjaka sicer zamolčali, a niso mogli ndušiti tega mogočnega glasu, s tem so le povečali in podčrtali poraz, ki ga je Hohenburgerju pripravil jeden najodličnejših pravnikov naše dobe. Pridružujemo se želji češkega naroda, naj bi profesorju Randi bilo prisojenih še mnogo let delavnosti na čast češke pravniške vede!

Obrambni vestnik.

z **Družba Ciril-Metodova** je imela tekom meseca junija prejemkov: 1. iz nabiralnikov 2057'92 K; 2. prispevkov podružnic 4865'59 K; 3. prispevkov časopisov 297 K 47 v; 4. raznih doneskov 3872 K 03 v; torej vseh prejemkov v juniju 11.093 K 01 v.

z **Odgovor Roseggerju.** Za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se zavezali plačati po 200 K sledeči p. n. gg.: Aleksander Hudovernik, c. kr. notar v Ljubljani; Narodni duhovnik; I. Tribuč, not. kand. v Ljubljani; Neimenovani; Ignac Gruntar, c. kr. notar v Ribnici; I. Lovšin, posestnik v Ribnici; Filip Peterlin, posestnik v Ribnici;

dr. Schiffrer, zdravnik v Ribnici; Fran Picek, posestnik v Ribnici; Neimenovan; Ivan Klun, posestnik v Ribnici; Makso Pleteršnik, c. kr. prof. v p. v Ljubljani; Ivan Korenčan, trgovec v Ljubljani; Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani; Ub. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani; Neimenovani nadučitelj; „Učiteljstvo družbe sv. Cirila in Metoda na šoli pri Sv. Jakobu v Trstu, dr. Al. Kraigher, c. kr. zdravnik pri Sv. Trojici v Slov. gor.; Belokranjska rodoljubkinja; tarokisti rodbin Orožen-Močnik iz Kamnika (plačali 50 K); Gostiša Jože, dijak, Kalce pri Gor. Logatcu; dr. Jak. Šegula, odvetnik v Novem mestu; Slov. akadem. društvo „Ilirija“ v Pragi; Neimenovana rodoljubkinja v Ljubljani; V. M. Zalar, red. „Slov. Naroda“ v Ljubljani; Benedikt Poniž, vpok. učitelj v Gorici; Milko Hrašovec, pravnik, Celje; Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu (2 X 200); Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji (plačal 200 K).

Po svetu.

a **Turška mornarica.** V sedanjem napetem razmerju med Turčijo in Grško, ki se lahko zaradi Krete razvije v vojko, je gotovo zanimivo slišati kaj o tarški mornarici, ki bi igrala v vojni tudi neko vlogo. Turško vojno brodovje ima sedaj v Egejskem morju nedaleč od Soluna taktične in strelne vaje. Sestavljajo ga štiri oklopnice, večinoma stare škatlje (iz leta 1869!), dve oklopni križarki po 3800 ton in štirje razdiralci torpedov iz leta 1905; povrh tega je še 13 torpedovk in 3 transportne ladije. Turško vojno brodovje je tedaj sila siromašno in zato misli Turčija na novo mornarico, kar bo pa seveda stalo silen denar. Sultan Abdul Hamid je popolnoma zanemaril turško vojno brodovje; dobra mesta je dajal svojim ljubljencem, saj je bil imenovan pred nekaj leti za admiral celotnega turškega mornarice. Turška vojna mornarica šteje 26 admiralov (!), 5600 častnikov, od katerih pa je sposobnih za službo komaj 500, ker večina še vojne ladje videla ni ali pa opravlja najnižja dela na krovu, in 6000 mornarjev. No, vkljub temu se tej „armadi“ ne bi bilo treba bati grškega brodovja; isto šteje namreč z oklopcami, križarki, torpedovkami itd. skupaj celih — 11 ladij.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Včerajsnja poročila.

z **Dunaj**, 11. julija. Cesar je danes dopoldne sprejel ministerskega predsednika v več ko enourni avdijenci, da mu je poročal o političnem položaju. Odpotovanje cesarja v Ischl je zopet odloženo do četrтка.

z **Carigrad**, 11. julija. Mladoturški „Tanin“ zahteva strogo resnico o dogodkih v Adani in začenja priobčevati pisma, ki odkazujejo krivdo oblasti nad umori kristjanov.

z **Carigrad**, 11. julija. Kakor poroča rimska „Tribuna“ iz Aten, je ukrenila Turčija v Tesaliji čisto izvanredne vojaške odredbe. Cela dežela je polna turških čet, rezervisti so poklicani pod orožje. Grška vlada namerava proti temu protestirati. — Mladoturki pravijo, da Kreta ne sme postati grška, temveč da se kriza mora z ozirom na vrenje v Mali Aziji, ki ntegne postati nevarno mladoturškemu režimu, rešiti tako kakor zahteva narodna čast.

z **Petrograd**, 11. julija. Iz Kijeva prihaja poročilo o velikanskem zastrupljenju vojakov, ki so stražili poltavsko železnico, ko se je vozil car po njej. Skazalo se je, da je bilo meso, katero so dobili vojaki, zastrupljeno s strihininom. 2 tisoč vojakov je zbolelo, med temi že 600 umrlo. Višjo se stroge preiskave.

z **Hall**, 11. julija. Po celi inški dolini divja silen vihar z dežjem. Reka In silno raste, pri Schwazu in Jenbachu se je že bati povodnji. Mrzlo je nena-

vadno. Seno velja za uničeno, vsled česar se je bati pomanjkanja krme.

v Pariz, 11. Ravnatelj tukajšnjega meteorološkega zavoda je izjavil, da že sto let ni padlo ob tem peletnem času toliko dežja in bilo tako neobičajno hladno.

v Jusovka (v Rusiji), 11. jul. V rudniku pri Matevki ob Donu so eksplodirali jamski plini. Veliko število rudarjev se je nahajalo tačas v jami. Rešilno moštvo je našlo doslej 17 mrtvecev in 8 ranjencev.

Toulouse, 11. jul. Včeraj zvečer je trčil tukaj osebni vlak v tovornega. Trije vozovi so se prevrnili, ranjenih je več ali manj 16 oseb.

Današnja poročila.

Čehi obsojajo obstrukcijo.

a Praga, 12. julija. (Brz. „N. Dn.“). Češki listi izvemši „Nar. listy“ in pa glasila obstrukcionističnih strank, ostro napadajo obstrukcioniste in jim očitajo, da s to nepotrebno obstrukcijo niso pravničesar dosegli.

Potovanje prestolonaslednika Fr. Ferdinanda na Rumunsko.

a Bukarešta, 12. julija. (Brz. „Nar. Dn.“). Zaradi prihoda avstrijskega prestolonaslednika so okrasili mnogi hišni posestniki svoje hiše z avstrijskimi in ogrskimi zastavami. Po ulicah je pa hodila truma rumunskih visokošolcev, ki je najprej zahtevala prostovoljno odstranitev madžarskih zastav, ko pa to ni ničesar izdalo, so vdrli dijaki siloma v hiše in so sneli ogrske zastave. — Ob prihodu dvornega vlaka na kolo-dvoru Sinai je prišlo do demonstracij. Bili so namreč navzoči tudi nekateri ogrski Rumuni, kateri niso hoteli sneti klobuka, ko je godba zasvirala avstrijsko cesarsko himno. Prišlo je do nastopov proti njim. Ko se je prestolonaslednik peljal potem proti gradu Peleš se je vtila silna ploha, tako da je bil s svojim spremstvom moker do kože.

Različne novice.

v Berlin, 12. julija. (Brz. „Nar. Dn.“) V torek pride cesar Viljem v Berlin, da reši kancelarsko krizo. Ker grof Wedel noče prevzeti tega mesta, je edini kandidat še pl. Hollweg; ako bi tudi on odrekel, ima baje cesar namen imenovati kakega admirala ali generala za državnega kancelarja.

v Berlin, 12. jul. V torek bo de zboroval tudi zvezni svet in se bo de ukvarjal s ponesrečeno finančno reformo. Državni zbor bo de odgođen do jeseni.

Budimpešta 12. jul. Ogrska državna zbornica je vzela potrditev starih ministrov na znanje in se je na to odgodila do 28. septembra.

v Budimpešta, 12. jul. Policija je dobila anonimno ovadbo, da se mudi znani Kitajec Leon, ki je znan vsled svojega uboja v Novem Jorku, med budimpeštanskimi kitajskimi krošnjari in se tam skriva. Odredila se je stroga preiskava kitajskih stanovanj.

Narodni gospodar.

IX. poročilo o stanju hmelja v drugih krajih.

z Absberg (blizu Špalt), dne 4. julija 1909. — Hmeljska rastlina je v rasti zaostala. Tudi v najugodnejšem slučaju ni upati na obilo trgatve. Uši je povsodi zadosti. Od merodajne strani se priporoča škropljenje — a to delo je brezuspešno; ako namreč danes pomoriš celi milijon uši, prikažeta se ti drugi dan dva milijona tega mrčesa.

z Špalt, dne 7. julija 1909. Hmeljska rastlina se je deloma dobro, deloma prav dobro razvila. V zgodaj rezanih nasadih dospela so trte vže do vrha drogov, oziroma žic, v pozno rezanih pa do polovice. Vže dva tedna imamo deževno vreme in hladne noči; gotovo

je, da to vreme ne bo de ugodno vplivalo na daljni razvoj rastline.

z Schnaittach (blizu Hersbrucka na Bavarskem), dne 6. junija 1909. Pogled na naše hmeljnike napravi človeka otožnega. Le mali del vseh nasadov je zdrav, veika večina pa je okužena po črni rosi. Močnejše rastline pognale bodo morda nove trte in panoge — pri slabejih pa je vse zgubljeno. Lahko trdimo, da je naš letošnji pridelek skoro popolnoma uničen.

z Mainburg (Hallertau), dne 7. julija 1909. Deževno vreme in mrzle noči so povzročile, da je stanje naših hmeljskih nasadov neugodno. V $\frac{2}{3}$ nasadov dospela je rastlina do vrha drogov, ažiroma žic, v $\frac{1}{3}$ pa komaj do polovice. Upamo le $\frac{1}{2}$ lanskega pridelka.

z Wolnzach, dne 6. julija 1909. Hmeljski nasadi so v našem okraju različni. V obče pa je rastlina zdrava, potrebuje le lepega in toplega vremena. Ako le-tega ne prinese mesec julij, bo le malo hmelja.

z Haunstetten, dne 7. julija 1909. O hmeljskih nasadih v okraju Kinding se zamore le slabo poročati. Bolhači, mrz in uši so rastlini toliko škodovali, da je skoro ves pridelek uničen.

z Rottenburg (na Neckarju), dne 5. junija 1909. Od našega zadnjega poročila se rastlina ni zboljšala — skoro poslabšala. Vsled mokrega in mrzlega vremena se širi črna rosa in najhitreje bo de-le-ta uničila ves naš pridelek.

z Tettang, 7. julija 1909. Stanje hmeljskih nasadov je različno, poleg lepih, najti je mnogo srednjih in prav slabih. Lahko se trdi, da bomo pridelali slabo polovico v normalnih letih.

z Neutomischl (Prusko), 5. julija 1909. Pri nas je stanje hmeljskih nasadov normalno; rastlina je dospela do $\frac{3}{4}$ visokosti drogov, je zdrava in krepka in brez škodljivcev.

z Auscha (Češko), 7. julija 1909. Lahko se vže danes trdi, da bodemo komaj polovico lanske množine hmelja pridelali.

z London, dne 2. julija 1909. Vsled stanovitno neugodnega vremena glasijo se tudi poročila o stanju hmeljske rastline neugodna.

„Mitteil. des Deutschen Hopferbau-Vereines“ Norimberk.

Iz sodne dvorane.

Celje, 10. julija 1909

Pred c. kr. okrožnim sodiščem v Celju so sedeli v soboto štirje krepki fantje iz brežiškega okraja in sicer Jurij Lipar iz Dedjevasi, Miha Presker iz Globokega, Franc Pečnik iz Piršenberga in Jožef Petančič iz Piršenberga na zatožni klopi zaradi hudodelstva težkega telesnega poškodovanja. Zvečer 14. maja 1909 so napadli obtoženci Antona Jagriča iz Piršenberga s palicami in motikami. Antonu Jagriču je bila z udarcem z motiko zdrobljena lobnja tako, da so mu morali zdravniki del kosti od lobanje odstraniti in ima Jagrič sedaj 3 cm široko luknjo na glavi. Posledica poškodbe je otrpnenje živcev, ki posredujejo govor tako, da Jagrič le z veliko težavo govori, in otrpnenje nog, tako da Jagrič komaj hodi. Težko če bo de Jagrič sploh pri življenju ostal. Vsi štirje obtoženci so bili obsojeni in sicer glavni krivec Jurij Lipar na 10 mesecev ječe. Miha Preskar na 8 mesecev ječe, Fr. Pečnik na 6 mesecev in Jožef Petančič na 7 mesecev ječe.

To je zelo žalosten slučaj prete-pavanja med kmečkimi fanti. Zgrazati se mora človek nad tako surovostjo, in žalost ga obhaja, ako vidi, kako dan na dan lezejo naši fantje iz lastne neumnosti, v pijančevanja in nagajanja v ječe. — Konec temu je mogoče narediti le z izobraževanjem ljudstva, z navajanjem k treznosti in pridnosti. — Kajti pretenje z grehom in cerkev in vera — to vidimo, ne zadostuje.

Društvene vesti.

v Ljutomerski Sokol z narodnimi društvi priredi dne 1. avg. t. l. sokolsko veselico v Ljutomeru. Slavna društva se opozarjajo in vabijo za ta dan

k sodelovanju. Varaždinski Sokol obljubil nam je svoj poset. Brate telovadce opozarjamo, da se bodo vršile telovadne vaje za takratni nastop v ponedeljek, sredo in petek. Prihajajte redno in točno. Na zdar!

v Iz Vurberga. Dne 18. julija 1909 se priredi v Vurbergu na vrtu g. Goloba velika narodna veselica v prid družbi sv. Cirila in Metoda s sledečim sporedom: 1. Godba. 2. Slavnostni govor. 3. Gledališki predstavi: „Dr. Vse-znal in njegov sluga Stipko Tiček“ in „Bratranec“. 4. Raznovrstna zabava. Ker je čisti dobicek namenjen družbi sv. Cirila in Metoda, se tudi preplačila hvaležno sprejemajo. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina I. vrste 60 vin II. 50 vin, stojišča 30 vin.

Slovenskemu narodu!

Leto za letom streme naši prijatelji na Dunaju in Gradcu za tem, da onemogočijo slovenskim vsenčiliščnikom usposobiti se za svoj poklic na avstrijskih visokih šolah. Njihov namen je jasen: **sinovi slovenskega naroda ne smejo v državne službe!** Tako ostanejo te za naše nasprotnike in ti bodo preplavili naše dežele in kazali sovraštvo proti Slovincem, kakor se to godi že zdaj. V dosego tega namena jim služijo najrazličnejša sredstva; preganjanje slovenskih dijakov od nemških profesorjev in dijaštva je znano in ni ga slovenskega izobraženca, ki ne bi bil izkusil tega na lastni koži. Toda to še ni vse. Vedoč, da slovensko dijaštvo ie z največjim samozatajevanjem zmagnuje stroške študiranja v tujih mestih, so sklenili uničiti vse naprave, ki lajšajo slovenskemu dijaku gmotno stanje. — **Zato nameravajo razbiti dijaško kuhinjo na Dunaju, vreči nas hočejo iz podpor-nega društva za bolne visokošolce, da bi na ta način še bolj zredčili naše vrste.** Te namene so krutozlobne, a ni ga človeka, ki bi nam pomagal proti nasilstvu. Da, oni, ki so poklicani v to, celo podpirajo nasprotnike v njih početju.

Radi tega je sklenilo slov. dijaštvo seči po samopomoči. Ustanovili smo na Dunaju odsek, ki ima nalogo čuvati, da se Nemcem ne posrečijo njih naklepi. Ta odsek je izdal pred Veliko nočjo knjižico, ki se popisujejo v nji za Slovence neznosne in za kulturno državo škandalozne razmere na avstrijskih visokih šolah in se navajajo pota, ki bi bilo možno po njih priti do končne rešitve vsenčiliškega prašanja — do slovenske visoke šole.

A zgodilo se je, kar je mogoče le pri nas; **ljubljsko državno pravdnistvo nam je knjižico do pičice konfisciralo.** Hotelo se nam je na ta način zamašiti usta; ne dovoli se nam niti to, da si pomagamo sami. Toda odbili smo kruti udarec. Po interpelaciji g. poslanca Hribarja in tt. v državnem zboru je brošura zdaj dovoljena in pošiljamo jo v slovenski svet z nado, da sežejo Slovenci po nji in protestirajo s tem proti postopanju drž. pravdnistva pa tudi proti početju nemških buršev na avstrijskih vsenčiliščih in proti vladi, ki nima ne volje, ne moči napraviti konec tem škandalom.

Brošurica: „Slovenska visoka šola v Ljubljani“ se naroča pri: **Mirko Černič, medicinec, — Hrušica 57, Jesenice.** Dobiva se tudi po vseh slovenskih knjigarah. Cena 30 vinarjev, po pošti 33 v.

Vsenčiliški odbor dunajskega dijaštva.

X. izkaz darov za „Šentiljski dom“, od 14. junija do 4. julija.

Zbrani duhovniki na dek. konferenci Kozje 10 K, Vodstvo „Alojzijevešča“ Ljubljana 14 K, gojenci istega 8 K, Višjesolci I. drž. gimnazije 3 K; prof. Maselj, Novomesto 2 K, adj. Zdošek 1 K, učitelj Lapajne 1 K, Franc Zacherl učitelj v Ljutomeru zbirko 14 K, kot odgovor na Súdmarko, Avg. Jager, Ptuj 20 K, Val. Pirec vikar Obloke-Goriško 4 K, Fr. Kosar, c. kr. poštar Juršinci 1 K, Ceno Dvoršak, čevlj. mojster Cigonce 5 K, „Slov. Zeppelin“, ki se je 21. VI. na Prihovo spustil 3 K 50 v, vesela družba pri g. notarju Stupica St. Lenart po učitelju Beblarju 15 K, na godovanje mest. žup. A. Čizka v Slov. Gradcu zbrani duhovniki 40 K, Kristina Vrazova, kmečka hči v Ceroven, 4 K, upravništvo „Slovenca“ zbirko 138 K 04 v, F. Gomilšek nabral na godovanju č. g. Bohanec v Šmarju 22 K, semeniščani v

Mariboru po t. Bratinu 3 K 70 v, notar Stupica St. Lenart 1 K, Šalj. pošta v Slivnici 4 K, Iv. B. 6 K, Neimenovani rodoljub nabral pri Sv. Urbanu pri Ptuj 20 K, od teh so darovali: Pri blagoslav. križa g. Leber 3 K 50 v, Ljudsko zborovanje pri sv. Bolfenku 1 K 50 v, Jos. Ozmeč, deželni poslanec 5 K, Razni darovalci 5 K, na gostiji Kuhar-Tašner nabral K. Malajner 5 K; Jos. Weiksel župnik Sv. Križ pri Ljutomeru 2 K 80 v, Ant. Postružnik in Ter. Misja istotam po 2 K, Janez Pfajfar, župnik, Javorje nad Skotjo Loko 10 K.

Skupaj v tem izkazu 354 K 04 v, V prejšnj. izkazih 5627 K 95 v. Vsega skupaj 5981 K 99 v. Blaga srca slovenska, tako iskreno ljubeča nas tlačene obmejne brate: sprejmite v zahvalo naša srca! Živili požrtvovalni posnemovalci! Spominjajte se nas na gostijah, veselicah, zborovanjih, novih mašah in oporokah!

Št. Ilj v Slov. goricah, dne 4. julija 1909. Za stavbeni odbor: **Fr. Thaler**, m. p. t. č. predsednik in župan, **Fr. Žebot**, t. č. blagajnik.

Loterijske številke.

Gradec, 10. junija 1909: 16, 27, 11, 36, 31.
Dunaj, " " " 81, 10, 8, 16, 34.

Službo sladčiščarja

išče 26 leten mladenič, ki je bil v enaki službi že šest let in v svoji stroki dobro izurjen. Vstop takoj. — Ponudbe na upravništvo „Nar. Dnevnika“. 69 1

Otroci

se sprejmejo na hrano in v popolno vzgojo pri bivši učiteljici. Zdravo in prijetno stanovanje, velik vrt in strogo nadzorstvo. — Naslov pri upravništvu „Narodnega Dnevnika“. 331 3-3

Mladega 329 3-3

trgovskega pomočnika in učenca

sprejemem v trgovino z mešanim blagom.

Stjepan Celec, Pregrada.

Vajenca

za trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki, s potrebno šolsko izobrazbo, sprejmeta

Norb. Zanier & sin

324 Sv. Peter v Sav. dolini. 3-3

Dobroidoča 325 2-2

starinarska obrt (Trödlerei)

se takoj odda zaradi rod-binskih razmer. — Ponudbe na upravništvo „Narodnega Dnevnika“.

Ignac Božič narodni krojač v Mariboru

v dr. Rosinovi hiši, Tegethoffova c. št. 16

se priporoča slavnemu občinstvu v izdelovanje vsakovrstne obleke za gospode. — Velika zaloga blaga na razpolago. 39 51-22

Cene nizke. — Postrežba točna.

